

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výukový materiál zpracován v rámci projektu EU peníze školám

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3149

Šablona:	III/2	č. materiálu:	VY_32_INOVACE_114
----------	-------	---------------	-------------------

Jméno autora:	Pavλίna Sluková
Třída/ročník:	VII.
Datum vytvoření:	25.2.2013

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost
Tematická oblast:	Středověk
Předmět:	Dějepis
Výstižný popis způsobu využití nebo metodické pokyny:	1. Výkladová prezentace zaměřena na románské umění. Žáci díky obrazové dokumentaci získají představu o podobě románských staveb. Na závěr prezentace je připojeno krátké opakování ke shrnutí a fixaci poznatků.

Románská kultura

Obr. I: Rotunda sv. Jiří na hoře Říp

Románská kultura

- kulturní styl křesťanstva západní, střední a jižní Evropy
- místo vzniku: středověká Itálie
- vrchol rozvoje: I 1. – I 3. století
- církev - nositel románské kultury
- částečná návaznost na římské umění

Etapy vývoje

- Karolinská renesance: 8. století n.l.
- Ottónská renesance: 10. st.n.l.
- vrchol románského slohu: 11.-13. století

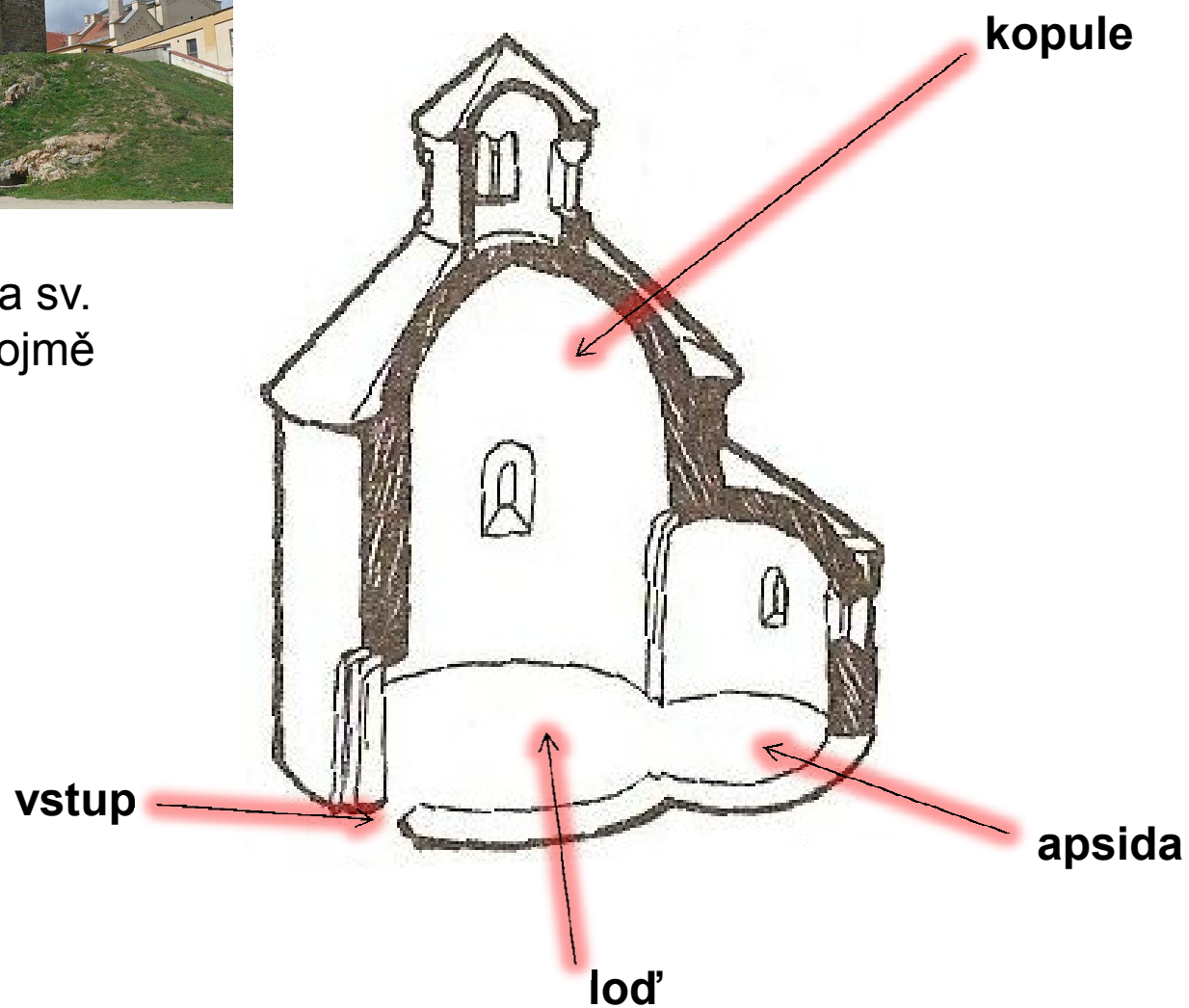
Znaky románské architektury

- silné zdivo
- kvádříkové zdivo
- valená (půlkruhová) klenba, později klenba křížová
- zdobený vchod –portál
- úzká, často sdružená okna
- kopule
- převaha církevních staveb: rotundy, baziliky, kláštery
- světské stavby: hrady, tvrze, mosty

Obr. 2: Rotunda sv.
Kateřiny ve Znojmě

Rotunda

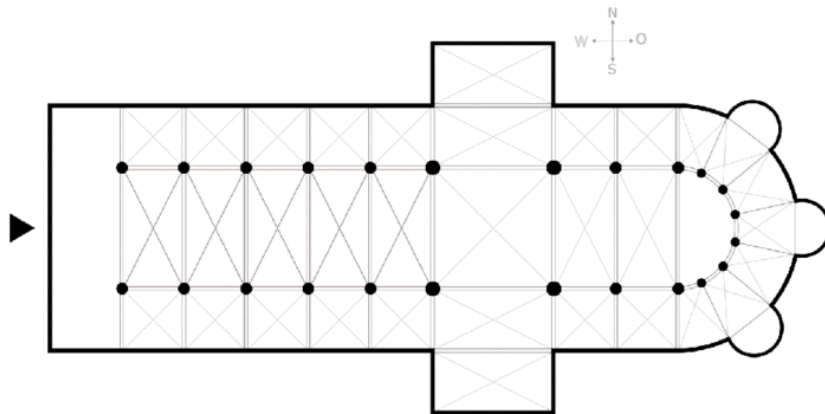

Obr. 3: Půdorys rotundy

Bazilika

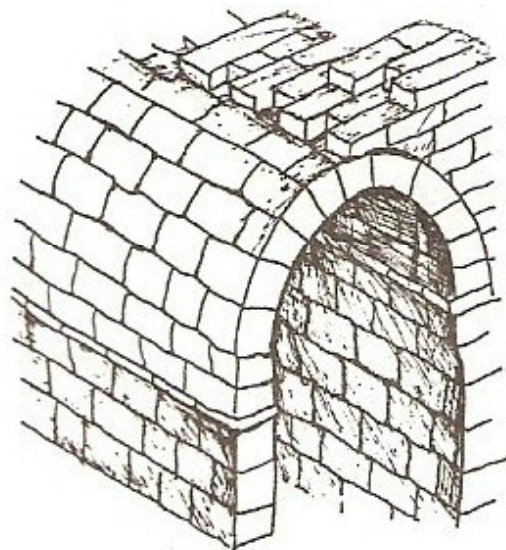

Obr. 5: Bazilika sv. Jiří v Praze

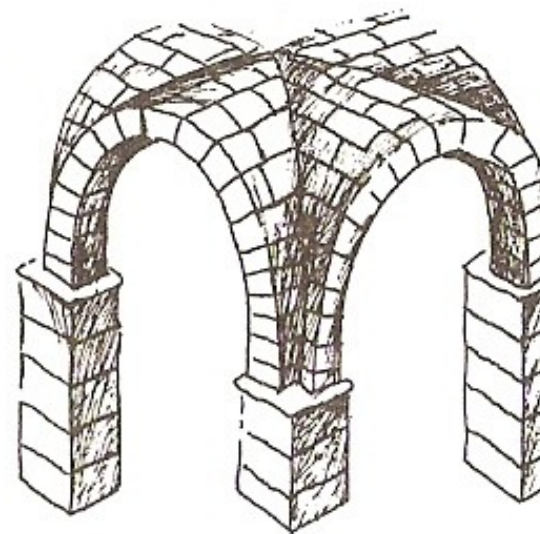

Obr. 4: Půdorys baziliky

Románská klenba

Valená klenba

Křížová klenba

Obr. 6 - 7

Románská okna

Obr. 9

Obr. 8

Církevní stavby

Obr. 10: Rotunda sv. Jiří
na hoře Říp

Obr. 13: Kostel sv.
Mikuláše ve Vinci

Obr. 11: Rotunda sv. Petra
a Pavla v Budči - interiér

Obr. 14: Románská věž Jemnice
Podolí

Obr. 12: Rotunda sv. Petra a
Pavla v Budči

Obr. 15: Rotunda sv. Petra
a Pavla ve Starém Plzenci

Světské stavby

Obr. 16: Hrad Přimda

Obr. 17: Císařská falc v Chebu

Obr. 18: Hrad Landštejn

Románské stavby ve světě

Obr. 19: Šikmá věž v Pise

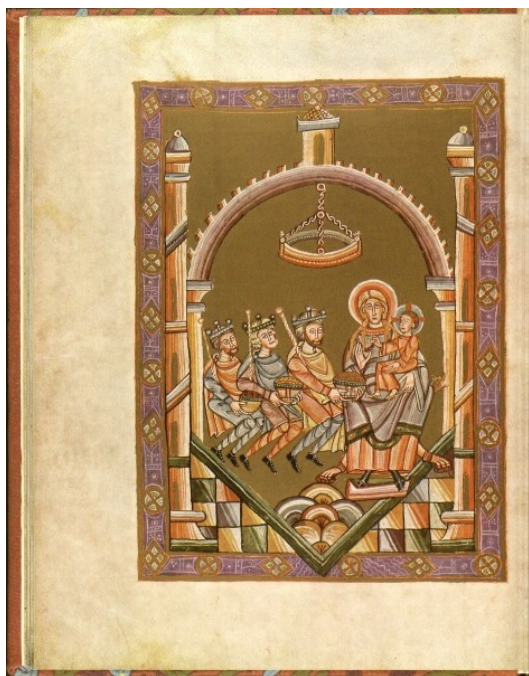
Obr. 20: Klášter Cluny u Lyonu

Obr. 21: Bazilika sv. Jiljí v Prešově

Románské malířství

- Fresky – nástěnné malby do vlhké omítky
- Vitráže – okenní malba
- Illuminace - knižní malba

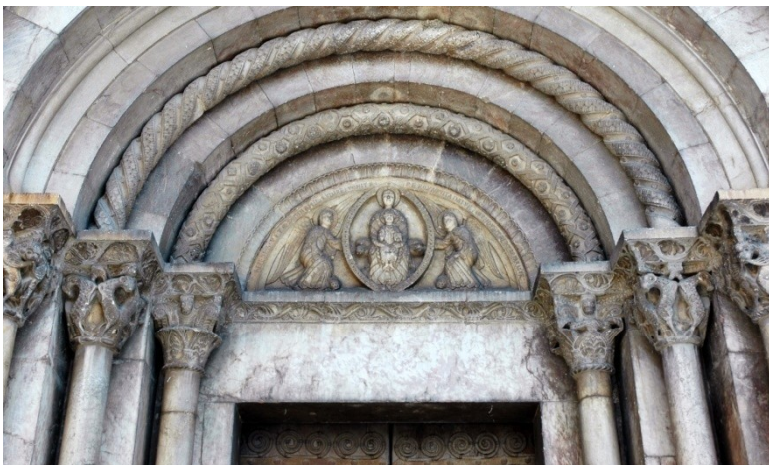

Obr. 23: Illuminace - Kodex
vyšehradský

Obr. 22: Vyobrazení
Přemysla Oráče ve
Znojmě

Románské sochařství

- Náboženské motivy
- hlavice sloupů
zdobené listovým
- portály
- oltáře zdobené
reliéfy

Obr. 24: Zdobení portál

Románská literatura

- Psána latinsky
- Opisovány v klášterech
- Anály - letopisy
- Legendy – život svatých
- Kroniky
- Zdobené iluminacemi

Kodex vyšehradský

- bohatě zdobená rukopisná kniha
- vzniklá při příležitosti korunovace Vratislava II. českým králem
- doba vzniku: 11. století

Obr. 25: Kodex vyšehradský

Kronika česká

- autor: KOSMAS – kněz pražského kostela, kanovník = představitel církve
- doba vzniku: první polovina 12. století
- psána latinsky

Obr. 26: Kosmas

Vzdělanost

- Výsada církve – klášterní a biskupské školy
- Určeno pouze pro chlapce
- Výuka v latině
- Vznik prvních univerzit: Oxford, Cambridge, Bologna, Paříž

Oprav chyby v textu

- Románský sloh je umělecký směr, který vznikl ve Francii.
- Šiřitelem románského slohu byla především šlechta.
- Typickou románskou stavbou je katedrála.
- Illuminace je malba na zdivo.
- Autorem Kroniky české byl Dalimil.
- Kodex vyšehradský je obraz, který vznikl u příležitosti korunovace Soběslava I.

Doplň chybějící fakta:

- Románský sloh trvá od ____ do ____ st.
- Románské umění navazuje na umění starověkého _____.
- Hlavními prvky románské architektury je silné _____ a _____ klenba.
- Nejznámější rotundy na území Čech jsou: rotunda sv. Petra a Pavla ve _____, rotunda sv. _____ ve Znojmě a rotunda sv. Jiří na _____

Oprav chyby v textu: řešení

- Románský sloh je umělecký směr, který vznikl ve **Itálii**.
- Šiřitelem románského slohu byla především **církev**.
- Typickou románskou stavbou je **rotunda a bazilika**.
- Iluminace je **knižní malba**.
- Autorem Kroniky české byl **Kosmas**.
- Kodex vyšehradský je **rukopisná kniha**, který vznikl u příležitosti korunovace **Vratislava II**.

Doplň chybějící fakta: řešení

- Románský sloh trvá od **11.** do **13.** st.
- Románské umění navazuje na umění starověkého **Říma**.
- Hlavními prvky románské architektury je silné **zdivo** a **valená a křížová** klenba.
- Nejznámější rotundy na území Čech jsou: rotunda sv. Petra a Pavla ve **Starém Plzenci**, rotunda sv. **Kateřiny** ve Znojmě a rotunda sv. Jiří na **hoře Říp**.

Použité zdroje

- Obr. 1 , 10, 11, 12, 13, 15, 19 – autor fotografií: Pavlína Sluková
- Obr. 2, 6, 7: Sochrová Marie: Dějepis I. v kostce. Havlíčkův Brod: Fragment, 1999. ISBN 80-7200-336-4, s. 88.

Ostatní obrázky dostupné pod licencí Creative commons na www [20. 2. 2013]:

- Obr. 3: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:ZnojmoRotundaKateriny.jpg>
- Obr. 4: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/58/BASILIKA.gif?uselang=de>
- Obr. 5: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Praga_0018.JPG?uselang=cs
- Obr. 8:
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3d/Zbynice_%28okr._Klatovy%29%2C_kostel_Zv%C4%9Bstov%C3%A1n%C3%AD_Panny_Marie%2C_rom%C3%A1nsk%C3%A9_okno.JPG
- Obr. 9:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Visoki_De%C4%8Dani,_rom%C3%A1nsk%C3%A9_okno.jpg
- Obr. 14: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Romanska_vez_Podoli.jpg
- Obr. 16: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Primda_199x.jpg
- Obr. 17: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cheb_hrad_falc_1188_DSCN1465.JPG

Obr. 18:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Land%C5%A1tejn,_hrad,_n%C3%A1dvo%C5%99%C3%AD_08.jpg

Obr. 20: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5d/Cluny.JPG>

Obr. 21: Ondřej Žváček: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bazilika_sv._Jilj%C3%AD.jpg

Obr. 22: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/34/Premysl_Orac.jpg

Obr. 23:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a5/Kodex_vy%C5%A1ehradsk%C3%BD.jpg

Obr. 24:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/19/Santa_Maria_de_Cornell%C3%A0_de_Conf_lent_-_Portalada.JPG

Obr. 25: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rakve.jpg>

Obr. 26: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kosmas.jpg>

Použitá literatura:

Harna, Josef - Fišer, Rudolf: Dějiny českých zemí I. Praha: Fortuna 1995. ISBN 80-7168-285-1.

Sochrová Marie: Dějepis I. v kostce. Havlíčkův Brod: Fragment 1999. ISBN 80-7200-336-4.